

FJÄRILAR I ODLINGSLANDSKAPET

Aurorafjäril

Aurorafjärilens hane ser ut att ha doppat vingpetsarna i orange färg. På latin heter aurorafjärilen *Antocharis cardamines*. Foto: Johan Wallander

Morgonrodnadens fjäril

Aurorafjärilens hane är lätt att känna igen eftersom vingpetsarna ser ut att vara doppade i en orange färg. Detta har också gett arten dess engelska namn, Orange-tip. I den grekiska mytologin heter morgonrodnadens gudinna Aurora och aurorafjärilens orange vingpetsar kan föra tankarna till en rodnande soluppgång. Aurorafjärilens hane är en mycket ihärdig fjäril som flyger över stora områden, till synes utan att tröttna.

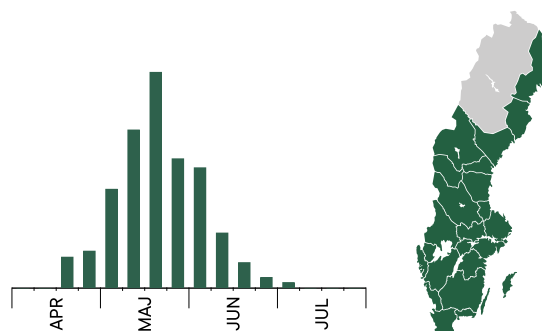

Honan saknar orange vingpetsar. Foto: Leif Olsson

Ägg på korsblomstriga växter

Aurorafjärilens hemvist är i vindskyddade, blomrika och soliga delar av odlingslandskapet. I södra och mellersta Sverige är den allmän om än inte talrik. I norra Sverige är den ovanligare men förekommer

längs hela Norrlandskusten och en bit in i landet. Typiska miljöer där man hittar aurorafjärilen är betesmarker, lövskogsgläntor, lundar och skogsbilvägar. Betesmarker, som nyligen övergivits och prunkar av hundkäs och skogsnäva, lockar också aurorafjärilen, som flyger relativt tidigt på säsongen. Puppen kläcks i maj i södra Sverige och i juni längre norrut. Efter parning lägger honan äggen på knoppar av korsblomstriga växter, som ängsbräsma, löktrav och rockentrav. Vid äggläggningen gör honan ett doftspår på växten så att andra fjärilar ska veta att växten redan är upptagen. Äggen kläcks efter en knapp vecka och larverna äter av värdväxtens blommor och blad. Efter några veckor förpuppas larverna och de övervintrar som puppor.

Flygtider och utbredningskarta för aurorafjärilen. Diagrammet visar när på året som det är störst chans att se aurorafjärilen i dess svenska utbredningsområde, Data från Artportalen.

Vingundersidan är marmorerad hos både hanen och honan.
Foto: Leif Olsson

Liknande arter

Hanens orange vingpets är mycket karaktäristisk, vilket gör att fjärilshanen inte kan förväxlas med någon annan svensk fjäril. Honan däremot saknar orange vingpets och liknar flera andra vitfjärilar. Om man får möjlighet att se vingundersidan upptäcker man att bakvingen är vackert marmorerad i grönt, vitt och mörkgrått och det skiljer den från våra vanliga vitfjärilar. Även hanen har denna teckning på bakvingens undersida.

Hotas av beskogning

Aurorafjärilen är inte hotad i Sverige men den är beroende av tillgång till värdväxter. Liksom alla fjärilar, och de flesta övriga insekter, som lever av nektar, påverkas aurorafjärilen negativt av att det finns för få blomrika miljöer i odlingslandskapet.

Att betesmarker och ängar inte sköts utan växer igen är det största hotet mot en varierad fjärilsfauna.

Du kan hjälpa aurorafjärilen

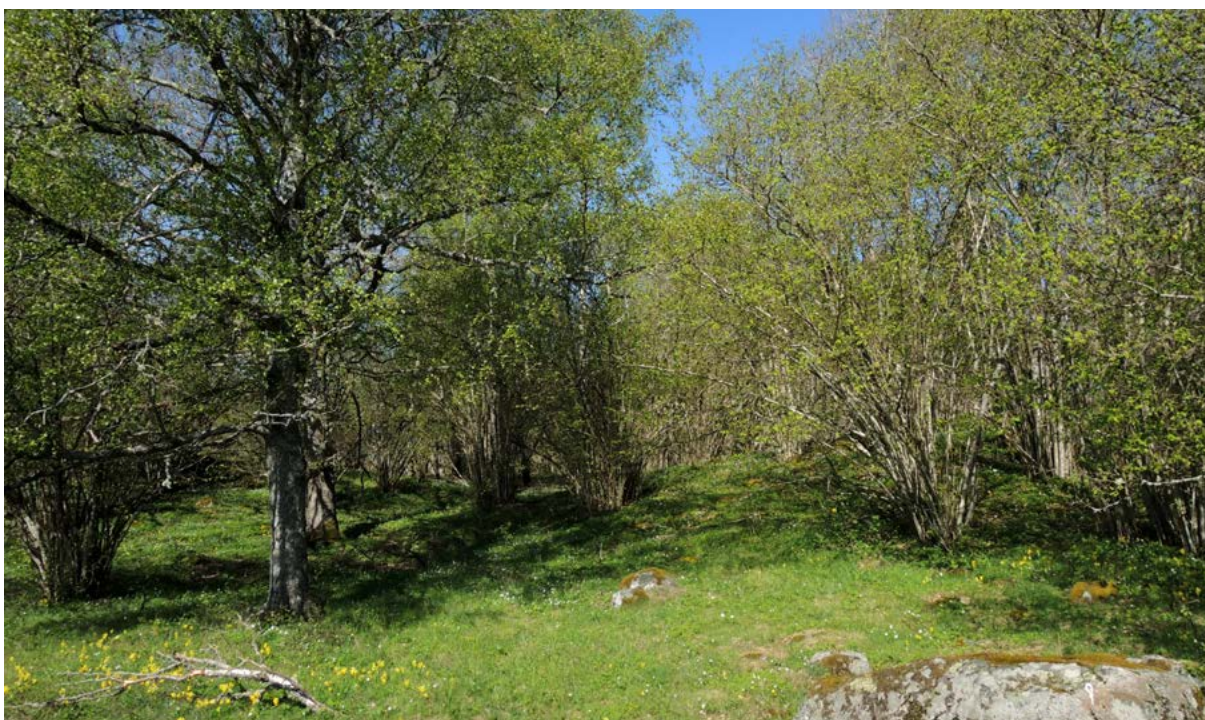
De flesta åtgärderna gynnar fler arter av fjärilar, samt även humlor, solitära bin och växtskadegörarnas naturliga fiender. Se till att de blomrika miljöer som du skapar är solexponerade och gärna vindskyddade. Se också till att det finns värdväxter där fjärilen kan lägga ägg.

I betesmarker och randzoner

- Slå blomrika vägkanter sent under växtsäsongen.
- Slå bara vägens ena vägkant! På så sätt finns det alltid en vägkant som blommar åt gången och antalet trafikdödade fjärilar minskar.
- Sent betessläpp gynnar aurorafjärilen som då får fler nektarväxter.

I gårdsmiljön

- Om du har en naturtomt, låt gärna en del av gräsmattan utvecklas till äng som du inte klipper förrän i slutet av juli. Det finns fler blommande örter i gräsmattan än du tror!
- Plantera perenner, buskar och träd som gynnar fjärilar, som syrenbuddleja, vitlysing, syren, schersmin, hagtorn och fruktträd av alla sorter.

I lundar och lövskogsläntor hittar du aurorafjärilen. Bilden är tagen i Lunda i Uppland i maj. Foto: Petter Haldén